

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักอิทธิบาท ๔ สังกัดสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอำนาจเจริญ” ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๔๙ รูป/คน มาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักอิทธิบาท ๔ สังกัดสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอำนาจเจริญ

๔.๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักอิทธิบาท ๔ สังกัดสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอำนาจเจริญ ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการศูนย์และครูผู้สอนที่มีต่อปัจจัยส่วนบุคคล ที่แตกต่างกัน

๔.๔ ผลจากการสัมภาษณ์แนวทางในการส่งเสริมและข้อเสนอแนะประสิทธิผลการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักอิทธิบาท ๔ สังกัดสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอำนาจเจริญ

๔.๕ องค์ความรู้จากการวิจัย

ในบทที่ ๔ ของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีสัญลักษณ์ย่อและความหมายของสัญลักษณ์ ดังนี้

n หมายถึง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{x}$ หมายถึง ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. หมายถึง ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

SS หมายถึง ค่า Sum of Squares (ผลบวกกำลังสองของคะแนน)

Df หมายถึง ค่า Degree of freedom (ชั้นของความเป็นอิสระ)

MS หมายถึง ค่า Mean Square (ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน)

Sig. หมายถึง ค่า Significant (ระดับนัยสำคัญ)

F หมายถึง ค่าสถิติทดสอบเอฟ (F-test)

t หมายถึง ค่าสถิติทดสอบที (t-test)

* หมายถึง ค่า allowable error ๐.๐๕ (ค่าความคลาดเคลื่อนที่จะยอมรับได้)

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธรศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักอิทธิบาท ๔ สังกัดสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังในตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n = ๒๔๙)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
๑. ตำแหน่ง		
๑.๑ ผู้อำนวยการศูนย์	๕๓	๒๑.๓
๑.๒ ครูผู้สอน	๑๙๖	๗๘.๗
รวม	๒๔๙	๑๐๐.๐๐
๒. ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
๒.๑ ต่ำกว่าปริญญาตรี	๑๒๑	๔๖.๖
๒.๒ ปริญญาตรีขึ้นไป	๑๒๘	๕๑.๔
รวม	๒๔๙	๑๐๐.๐๐
๓. ประสบการณ์การทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
๓.๑ ระยะไม่เกิน ๕ ปี	๕๔	๒๑.๔
๓.๒ ระยะ ๖ - ๑๐ ปี	๑๕๓	๖๑.๔
๓.๓ ระยะ ๑๑ ปีขึ้นไป	๔๒	๑๖.๙
รวม	๒๔๙	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๗ รองลงมา คือ ผู้อำนวยการศูนย์ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๓ ตามลำดับ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๔ รองลงมา คือ การศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๖ ตามลำดับ และจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานอยู่ระหว่าง ระยะ ๖ - ๑๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๔ รองลงมาคือ ประสบการณ์การทำงานระยะไม่เกิน ๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๔ และมีประสบการณ์การทำงาน ระยะ ๑๑ ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๙ ตามลำดับ

๔.๒ ผลวิเคราะห์ประสิทธิผลการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักอิทธิบาท ๔ สังกัดสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอำนาจเจริญ

ประสิทธิผลการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักอิทธิบาท ๔ สังกัดสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอำนาจเจริญ ปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ ๔.๒ – ๔.๖ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒ ประสิทธิผลการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักอิทธิบาท ๔ สังกัดสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอำนาจเจริญ โดยรวมและรายด้าน

(n = ๒๔๙)

ประสิทธิผลการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักอิทธิบาท ๔ สังกัดสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอำนาจเจริญ	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ประสิทธิผลการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักฉันทะ	๓.๑๑	๐.๙๐	ปานกลาง
๒. ประสิทธิผลการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักวิริยะ	๓.๒๑	๐.๗๙	ปานกลาง
๓. ประสิทธิผลการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักจิตตะ	๓.๔๒	๐.๗๕	ปานกลาง
๔. ประสิทธิผลการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักวิมังสา	๓.๔๘	๐.๘๗	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	๓.๓๑	๐.๘๓	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒ ประสิทธิผลการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักอิทธิบาท ๔ สังกัดสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = ๓.๓๑, S.D. = ๐.๘๓) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือประสิทธิผลการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักวิมังสา ($\bar{X}$ = ๓.๔๘, S.D. = ๐.๘๗) รองลงมา คือประสิทธิผลการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักจิตตะ ($\bar{X}$ = ๓.๔๒, S.D. = ๐.๗๕) และประสิทธิผลการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักวิริยะ ($\bar{X}$ = ๓.๒๑, S.D. = ๐.๗๙) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือประสิทธิผลการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักฉันทะ ($\bar{X}$ = ๓.๑๑, S.D. = ๐.๙๐)

ตารางที่ ๔.๓ ประสิทธิภาพการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักอิทธิบาท ๔ สังกัดสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอำนาจเจริญ

ประสิทธิภาพการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักฉันทะ โดยรวมและรายข้อ

(n = ๒๔๙)

ประสิทธิภาพการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักฉันทะ	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. การกำหนดนโยบายและแผนการพัฒนามีความชัดเจนตามหลักเกณฑ์	๓.๔๐	๐.๗๔	ปานกลาง
๒. การขับเคลื่อนนโยบายโดยการมีส่วนร่วมด้วยความเต็มใจ	๓.๓๐	๐.๗๔	ปานกลาง
๓. การพัฒนาหลักสูตรมีความเหมาะสมถูกต้องและชัดเจน	๓.๒๐	๐.๘๑	ปานกลาง
๔. การจัดกระบวนการเรียนรู้เป็นไปตามนโยบายและแผน	๓.๒๐	๐.๘๔	ปานกลาง
๕. การพัฒนาสื่อการเรียนนวัตกรรมและเทคโนโลยีทันสมัย	๒.๘๐	๑.๐๐	ปานกลาง
๖. การพัฒนาหลักสูตรมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องด้วยความมุ่งมั่น	๓.๐๒	๑.๐๑	ปานกลาง
๗. การพัฒนาศูนย์เพื่อมุ่งสู่การเป็นศูนย์ต้นแบบอย่างยั่งยืน	๓.๗๕	๐.๙๕	ปานกลาง
๘. การวางแผนอัตรากำลังมีความเหมาะสมตามหลักเกณฑ์	๒.๘๔	๐.๙๔	ปานกลาง
๙. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา	๒.๘๓	๑.๐๐	ปานกลาง
๑๐. การบริหารงบประมาณคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	๒.๗๔	๐.๙๘	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	๓.๑๑	๐.๙๐	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓ ประสิทธิภาพการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักฉันทะ พบว่า โดยรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = ๓.๑๑, S.D. = ๐.๙๐) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการพัฒนาศูนย์เพื่อมุ่งสู่การเป็นศูนย์ต้นแบบอย่างยั่งยืน ($\bar{X}$ = ๓.๗๕, S.D. = ๐.๙๕) รองลงมา คือการกำหนดนโยบายและแผนการพัฒนามีความชัดเจนตามหลักเกณฑ์ ($\bar{X}$ = ๓.๔๐, S.D. = ๐.๗๔) และการพัฒนาหลักสูตรมีความเหมาะสมถูกต้องและชัดเจน ($\bar{X}$ = ๓.๒๐, S.D. = ๐.๘๑) และการจัดกระบวนการเรียนรู้เป็นไปตามนโยบายและแผน ($\bar{X}$ = ๓.๒๐, S.D. = ๐.๘๔) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือการบริหารงบประมาณคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X}$ = ๒.๗๔, S.D. = ๐.๙๘)

ตารางที่ ๔.๔ ประสิทธิภาพการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์
ตามหลักอิทธิบาท ๔ สังกัดสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอำนาจเจริญ

ประสิทธิภาพการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักวิธียะ
โดยรวมและรายข้อ

(n = ๒๔๙)

ประสิทธิภาพการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนา วันอาทิตย์ตามหลักวิธียะ	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
๑๑. การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษา กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๓.๗๘	๐.๕๒	มาก
๑๒. การพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเพื่อการ บริหารศูนย์	๓.๑๙	๐.๗๐	ปานกลาง
๑๓. บุคลากรมีความตั้งใจพากเพียรในกระบวนการจัดการ เรียนการสอนเพื่อให้บรรลุผล	๓.๔๙	๐.๗๙	ปานกลาง
๑๔. การนำสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีมาใช้ในการกระบวนการ เรียนรู้	๒.๙๕	๐.๘๓	ปานกลาง
๑๕. ครูผู้สอนมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่	๓.๒๐	๐.๗๘	ปานกลาง
๑๖. บุคลากรมีความตั้งใจมุ่งมั่นและประพฤติตนอยู่ใน ระเบียบวินัย	๓.๑๐	๐.๖๙	ปานกลาง
๑๗. บุคลากรมีขวัญกำลังใจในการทำงานและได้รับ ค่าตอบแทนอย่างเหมาะสม	๒.๗๘	๑.๐๔	ปานกลาง
๑๘. มีความโปร่งใสในการบริหารงบประมาณ	๒.๘๑	๐.๙๔	ปานกลาง
๑๙. มีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณด้วยความเต็มใจ	๒.๘๔	๑.๐๓	ปานกลาง
๒๐. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนมีความ เหมาะสม	๓.๙๘	๐.๖๑	มาก
รวมเฉลี่ย	๓.๒๑	๐.๗๙	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๔ ประสิทธิภาพการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์
ตามหลักวิธียะ พบว่า โดยรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = ๓.๒๑, S.D. = ๐.๗๙)
เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
มีความเหมาะสม ($\bar{x}$ = ๓.๙๘, S.D. = ๐.๖๑) รองลงมา คือการส่งเสริมและประสานงานการ
จัดการศึกษากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{x}$ = ๓.๗๘, S.D. = ๐.๕๒) และบุคลากรมีความตั้งใจพากเพียร

ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุผล ($\bar{X}$ = ๓.๔๙, S.D.=๐.๗๙) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ บุคลากรมีขวัญกำลังใจในการทำงานและได้รับคำตอบที่เหมาะสม ($\bar{X}$ = ๒.๗๘, S.D.=๑.๐๔)

ตารางที่ ๔.๕ ประสิทธิภาพการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักอิทธิบาท ๔ สังกัดสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอำนาจเจริญ

ประสิทธิภาพการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักจิตตะ โดยรวมและรายข้อ

(n = ๒๔๙)

ประสิทธิภาพการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักจิตตะ	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๒๑. การส่งเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	๓.๔๑	๐.๖๙	ปานกลาง
๒๒. การนิเทศ การกำกับ ติดตาม เป็นไปตามแผนงาน	๓.๘๑	๐.๗๔	มาก
๒๓. มีการรายงานการประเมินผลของการดำเนินงาน	๓.๙๙	๐.๖๖	มาก
๒๔. การอบรมพัฒนาสมรรถภาพของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ	๓.๕๗	๐.๖๖	มาก
๒๕. การวัดผลประเมินผลเป็นไปตามกฎระเบียบที่กำหนด	๓.๔๓	๐.๗๒	ปานกลาง
๒๖. การแนะแนวการศึกษาและการส่งเสริมอาชีพในท้องถิ่น	๓.๗๖	๐.๗๘	มาก
๒๗. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของชุมชนอย่างเหมาะสมและเพียงพอ	๓.๗๔	๐.๖๗	มาก
๒๘. การส่งเสริมและจรรโลงไว้ซึ่งวัฒนธรรมท้องถิ่นให้แพร่หลาย	๓.๘๖	๐.๗๕	มาก
๒๙. การจัดทำวิจัยในศูนย์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่	๑.๕๘	๐.๙๒	น้อย
๓๐. การใช้จ่ายงบประมาณอย่างสมเหตุสมผลและเพียงพอ	๓.๐๖	๐.๘๖	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	๓.๔๒	๐.๗๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕ ประสิทธิภาพการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักจิตตะ พบว่า โดยรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง($\bar{X}$ = ๓.๔๒, S.D.= ๐.๗๕) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการรายงานการประเมินผลของการดำเนินงาน($\bar{X}$ = ๓.๙๙, S.D.=๐.๖๖) รองลงมา คือการส่งเสริมและจรรโลงไว้ซึ่งวัฒนธรรมท้องถิ่นให้แพร่หลาย ($\bar{X}$ = ๓.๘๖, S.D.=๐.๗๕) และการนิเทศ การกำกับ ติดตาม เป็นไปตามแผนงาน

($\bar{X}$ = ๓.๘๑, S.D.=๐.๗๔) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดทำวิจัยในศูนย์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ($\bar{X}$ = ๑.๕๘, S.D.=๐.๙๒)

ตารางที่ ๔.๖ ประสิทธิภาพการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ตามหลักอิทธิบาท ๔ สังกัดสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอำนาจเจริญ

ประสิทธิภาพการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ตามหลักวิมังสา โดยรวมและรายข้อ

(n = ๒๔๙)

ประสิทธิภาพการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักวิมังสา	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๓๑. ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากผู้มีจิตศรัทธาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	๓.๐๐	๐.๙๖	ปานกลาง
๓๒. การปรับปรุงพัฒนานโยบายและแผนอย่างต่อเนื่อง	๓.๔๔	๐.๘๔	ปานกลาง
๓๓. การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๓.๘๐	๐.๗๕	มาก
๓๔. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีการพัฒนาดีขึ้น	๓.๓๕	๐.๙๗	ปานกลาง
๓๕. ได้รับความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน จนเกิดเป็นพลังบวร	๓.๘๗	๐.๘๙	มาก
๓๖. ได้รับการยกย่องเชิดชูจากหน่วยงานต้นสังกัด	๓.๒๖	๐.๙๑	ปานกลาง
๓๗. ได้รับรางวัลและการยอมรับในระดับจังหวัด/ภาค/ประเทศ	๒.๘๙	๐.๘๙	ปานกลาง
๓๘. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา	๒.๘๘	๐.๙๑	ปานกลาง
๓๙. การทำจัดบัญชีการเงินอย่างเป็นระบบตามหลักเกณฑ์	๓.๙๓	๐.๘๒	มาก
๔๐. การจัดทำรายงานบัญชีการเงินต่อหน่วยงานต้นสังกัดประจำปีอย่างต่อเนื่อง	๔.๔๐	๐.๗๙	มาก
รวมเฉลี่ย	๓.๔๘	๐.๘๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๖ ประสิทธิภาพการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักวิมังสา พบว่า โดยรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = ๓.๔๘, S.D.= ๐.๘๗) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือการจัดทำรายงานบัญชีการเงินต่อหน่วยงานต้นสังกัดประจำปีอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}$ = ๔.๔๐, S.D.= ๐.๗๙) รองลงมา คือการทำจัดบัญชี

การเงินอย่างเป็นระบบตามหลักเกณฑ์ ($\bar{X}$ = ๓.๙๓, S.D.= ๐.๘๒) และได้รับความร่วมมือระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน จนเกิดเป็นพลังบวก ($\bar{X}$ = ๓.๘๗, S.D.=๐.๘๙) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือการบริหารพัสดุและสินทรัพย์เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}$ = ๒.๘๘, S.D.=๐.๙๑)

๔.๓ การเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักอิทธิบาท ๔ สังกัดสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักอิทธิบาท ๔ สังกัดสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลปรากฏดังตารางที่ ๔.๗ - ๔.๙

ตารางที่ ๔.๗ เปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักอิทธิบาท ๔ สังกัดสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่ง (n = ๒๔๙)

ประสิทธิผลการบริหารศูนย์ ศึกษาพระพุทธศาสนา วันอาทิตย์ตามหลักอิทธิบาท ๔ สังกัดสำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดอำนาจเจริญ	ตำแหน่ง				t	Sig.
	ผู้อำนวยการศูนย์		ครูผู้สอน			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
๑. ประสิทธิผลการบริหาร ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนา วันอาทิตย์ตามหลักฉันทะ	๓.๘๗	๐.๖๕	๒.๙๐	๐.๕๐	๑๐.๑๓	.๐๐๓
๒. ประสิทธิผลการบริหาร ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนา วันอาทิตย์ตามหลักวิริยะ	๓.๗๕	๐.๗๑	๓.๐๖	๐.๔๓	๖.๗๑	.๐๐๐
๓. ประสิทธิผลการบริหาร ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนา วันอาทิตย์ตามหลักจิตตะ	๓.๖๔	๐.๖๔	๓.๓๖	๐.๖๔	๐.๒๕	.๐๐๐
๔. ประสิทธิผลการบริหาร ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนา วันอาทิตย์ตามหลักวิมังสา	๓.๘๑	๐.๗๒	๓.๓๙	๐.๓๖	๔.๑๓	.๐๐๐
รวม	๓.๗๗	๐.๖๔	๓.๑๗	๐.๓๒	๖.๔๙	.๐๐๐

จากตารางที่ ๔.๗ เปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักอิทธิบาท ๔ สังกัดสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่งพบว่า ผู้อำนวยการศูนย์และครูผู้สอน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตารางที่ ๔.๘ เปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักอิทธิบาท ๔ สังกัดสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามระดับการศึกษา

(n=๒๔๙)

ประสิทธิผลการบริหารศูนย์ ศึกษาพระพุทธศาสนา วันอาทิตย์ตามหลักอิทธิบาท ๔ สังกัดสำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดอำนาจเจริญ	ระดับการศึกษา				t	Sig.
	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรีขึ้นไป			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
๑. ประสิทธิผลการบริหารศูนย์ ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ตามหลักฉันทะ	๒.๘๗	๐.๕๐	๓.๓๔	๐.๗๓	-๕.๙๑๒	.๐๐๐
๒. ประสิทธิผลการบริหารศูนย์ ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ตามหลักวิริยะ	๒.๙๙	๐.๔๒	๓.๔๒	๐.๖๒	-๖.๕๒๕	.๐๐๐
๓. ประสิทธิผลการบริหารศูนย์ ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ตามหลักจิตตะ	๓.๓๙	๐.๓๕	๓.๔๕	๐.๔๒	-๑.๑๘๙	.๐๑๘
๔. ประสิทธิผลการบริหารศูนย์ ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ตามหลักวิมังสา	๓.๓๔	๐.๔๒	๓.๖๑	๐.๕๔	-๔.๔๕๒	.๐๐๒
รวม	๓.๑๕	๐.๓๕	๓.๔๕	๐.๕๓	-๕.๓๙๑	.๐๐๐

จากตารางที่ ๔.๘ เปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักอิทธิบาท ๔ สังกัดสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้อำนวยการศูนย์และครูผู้สอน มีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตารางที่ ๔.๙ เปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักอิทธิบาท ๔ สังกัดสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน (n=๒๔๙)

ประสิทธิผลการบริหาร ศูนย์ศึกษา พระพุทธศาสนา วันอาทิตย์ตามหลักอิทธิ บาท ๔ สังกัดสำนักงาน วัฒนธรรมจังหวัด อำนาจเจริญ	ประสบการณ์การทำงาน						F	Sig.
	ระยะไม่เกิน ๕ ปี		ระยะ ๖-๑๐ ปี		ระยะ ๑๑ ปี ขึ้นไป			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑.ประสิทธิผลการบริหาร ศูนย์ศึกษา พระพุทธศาสนา วันอาทิตย์ตามหลักฉันทะ	๒.๘๘	๐.๔๗	๓.๐๐	๐.๖๕	๓.๕๗	๐.๕๗	๒๙.๖๖	.๐๐๐
๒.ประสิทธิผลการบริหาร ศูนย์ศึกษา พระพุทธศาสนา วันอาทิตย์ตามหลักวิริยะ	๒.๙๓	๐.๒๖	๓.๑๔	๐.๕๔	๓.๗๙	๐.๕๗	๓๗.๔๖	.๐๐๐
๓.ประสิทธิผลการบริหาร ศูนย์ศึกษา พระพุทธศาสนา วันอาทิตย์ตามหลักจิตตะ	๓.๓๑	๐.๓๒	๓.๔๑	๐.๓๓	๓.๕๘	๐.๕๗	๖.๑๙	.๐๐๒
๔.ประสิทธิผลการบริหาร ศูนย์ศึกษา พระพุทธศาสนา วันอาทิตย์ตามหลัก วิมังสา	๓.๒๕	๐.๒๘	๓.๔๗	๐.๔๙	๓.๗๘	๐.๕๕	๑๕.๐๖	.๐๐๐
รวม	๓.๐๙	๐.๒๓	๓.๒๖	๐.๔๖	๓.๗๓	๐.๕๓	๒๖.๙๕	.๐๐๐

จากตารางที่ ๔.๙ เปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักอิทธิบาท ๔ สังกัดสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้อำนวยการศูนย์และครูผู้สอน มีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๔.๔ วิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการศูนย์และครูผู้สอนในแนวทางการส่งเสริมประสิทธิผลการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักอิทธิบาท ๔ สังกัดสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอำนาจเจริญ

๔.๔.๑ ประสิทธิผลการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักฉันทะ ผู้อำนวยการศูนย์และครูผู้สอน ได้นำเอาหลักฉันทะ มาบูรณาการในการบริหารงาน ซึ่งมีความจำเป็น และต้องสอดคล้องกับบริบทของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ พัฒนาบุคลากรให้มีใจรักในการทำงาน ส่งเสริมให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปตามนโยบายและแผน รวมถึงสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ และการขับเคลื่อนนโยบายโดยการมีส่วนร่วมด้วยความเต็มใจ หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้เหมาะสม

๔.๔.๒ ประสิทธิผลการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักวิริยะ ควรมีการส่งเสริมและจัดเตรียมครูผู้สอนให้มีความพร้อมในการทำหน้าที่อยู่เสมอ จัดให้มีการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนมีความเหมาะสม และการส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจัดค่าตอบแทนให้เหมาะสมกับครูผู้สอน อีกทั้งให้การสนับสนุนพัฒนาเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารศูนย์ ส่งเสริมให้มีการนำเสนอนวัตกรรมเทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้บุคลากรมีขวัญกำลังใจและค่าตอบแทนอย่างเหมาะสม

๔.๔.๓ ประสิทธิผลการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักจิตตะ ต้องมีความเอาใจใส่ในการบริหารจัดการตามบทบาทและภาระหน้าที่ของตนอย่างเต็มความสามารถ มีจิตอาสาในการทำงานพร้อมที่จะนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จ ร่วมกันขับเคลื่อนภารกิจของศูนย์มุ่งสู่การเป็นชุมชนแห่งเรียนรู้ จัดให้มีการอบรมพัฒนาความรู้แก่บุคลากรอย่างสม่ำเสมอส่งเสริมให้มีการอยู่ร่วมกันอย่างกัลยาณมิตร พึ่งพาอาศัยกันและกัน สามารถเป็นแหล่งศึกษาหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาได้อย่างแท้จริง

๔.๔.๔ ประสิทธิผลการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักวิมังสา ผู้อำนวยการศูนย์จำเป็นต้องใช้ปัญญาไตร่ตรอง สอดส่อง ในหน้าที่ความรับผิดชอบ พิจารณาใคร่ครวญอย่างละเอียดรอบคอบในการดำเนินงาน มีการจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ จัดกิจกรรมเพื่อสร้างแรงบันดาลใจและเสริมขวัญกำลังใจให้กับผู้เรียน ตลอดจนมีการติดตาม ประเมินผลการทำงานด้านต่างๆ ในองค์กรของตนเอง และนำ

นโยบายมาประยุกต์ใช้ในองค์กรเพื่อนำมาพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น มุ่งสู่การเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ของชุมชน ให้เป็นชุมชนคุณธรรมได้อย่างแท้จริง

๔.๕ องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการที่ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ตามหลักอิทธิบาท ๔ สังกัดสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอำนาจเจริญ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้ในการวิจัย ดังนี้

๔.๕.๑ ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์สามารถนำหลักอิทธิบาท ๔ ซึ่งเป็นหลักธรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนา อันประกอบด้วย ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา นำไปบูรณาการในการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพจนเกิดเป็นประสิทธิผลต่อไป จากการที่ได้สัมภาษณ์พระครูโพธิชัยสารวิมล ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดศรีโพธิ์ชัย ตำบลปลาเค้า อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งเป็นศูนย์ต้นแบบระดับจังหวัด ในการบริหารจัดการศูนย์ได้รับความร่วมมือจากบุคลากรในศูนย์รวมถึงบ้าน วัด โรงเรียน มีความพากเพียร ตั้งใจในการทำงาน ชาวบ้านและชุมชนมีจิตใจผูกพันในการช่วยเหลือภารกิจของศูนย์ ทุกภาคส่วนในชุมชนเป็นผู้มีจิตอาสา ร่วมกันขับเคลื่อนภารกิจของศูนย์จนเกิดเป็นชุมชนคุณธรรม พลังบรรพตตามนโยบายของจังหวัดอำนาจเจริญ ที่ได้ประกาศเป็นเมืองสามดี ที่ประกอบไปด้วย ๑) คนดี ๒) สุขภาพดี ๓) รายได้ดี

๔.๕.๒ บ้าน วัด โรงเรียน (บวร) เกิดการประสานความร่วมมือเกื้อกูลกัน ในทางที่จะนำพาให้สังคมเกิดความสงบร่มเย็น ด้วยหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง ลดปัญหาสังคม เสริมคุณภาพชุมชน เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ สังคมอยู่ดีมีสุข เด็กเยาวชนเกิดการดำรงชีวิตตามแบบวิถีวัฒนธรรมไทย เกิดการอนุรักษ์สืบสานขนบธรรมเนียมประเพณีไทย มีการนำทุนทางวัฒนธรรมมาสร้างเป็นอาชีพและรายได้ มีการจัดกิจกรรมนำทุนทางวัฒนธรรม แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา มาสร้างอาชีพเพิ่มรายได้ เช่น เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้านค้าชุมชน ตลาดนัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน ศูนย์พัฒนาสินค้าทางวัฒนธรรม ฯลฯ